

kirjaamo.tem@gov.fi

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Lausunto hallituksen esitykseksi laiksi kaivoslain muuttamisesta pyynnön diaarinumero

VN/12316/2019

Yleistä

Katsomme lain uudistamisen olevan tarpeellinen toimenpide, sillä nykyisessä laissa painottuvat kaivosteollisuuden intressit, eikä ympäristönäkökulmia tai sosiaalista kestävyyttä huomioida riittävästi.

1. Lupa-asiat

Katsomme, että jo ennen malminetsintäluvan myöntämistä tulisi tehdä YVA ja saada ympäristölupa, sillä jo malminetsintäkin voi aiheuttaa maaperän ja pohjavesien pilaantumista. Malminetsintä voi myös aiheuttaa maanomistajille sekä alueen asukkaille sosiaalisia ja taloudellisia haittoja, kuten kiinteistöjen arvojen alenemista sekä tiettyjen liiketoiminta-alojen (kuten luontomatkailu, poronhoito ja vapaa-ajan asuminen) investoitavuuden heikkenemistä.

Koska malminetsintävaihe aiheuttaa tosiasiallisia haittoja alueen asukkaille ja ympäristölle, ei malminetsintävaihetta tule toteuttaa, jos ympäristölupaa varsinaiselle kaivoshankkeelle ei voitaisi antaa. Nykyteknologia mahdollistaa kaivosyhtiöille malmivarantojen kartoittamisen jo ennen varsinaista malminetsintää, joten lainsäädännössä voidaan tässäkin suhteessa nostaa malminetsintävaiheen vaatimuksia.

Jos jo malminetsintävaiheessa lupaprosessi on huolellinen, karsiutuvat heikoimmat kaivosluvut jo tässä vaiheessa. Kaivosyhtiöiden puutteellisesta osaamisesta aiheutuvia ympäristöhaittoja, kuten vuoto-ongelmia on usein jouduttu paikkaamaan poikkeusluvilla, jotka loukkaavat muun muassa asukkaiden ja lähialueen perustuslaillisia oikeuksia omaisuuden suojaan ja ympäristön terveellisyyteen liittyen.

Nykyisen lain ja myös lakiesityksen mukaan malminetsintäluvan myöntää kaivosviranomainen. Malminetsintää voi kuitenkin tehdä myös pelkällä maanomistajan antamalla luvalla. Tämä pitäisi muuttaa siten, että malminetsintään tarvittaisiin aina sekä viranomaisen että maanomistajan lupa ja rajanaapuruston mielipiteet, kuten kaikessa rakennustoiminnassa. Kun luvat myönnetään virallisen prosessin kautta, vaikutusten arviointi ja eri intressien vertailu mahdollistuvat, naapureilla ja muilla asianosaisilla on mahdollisuus vaikuttaa prosessiin, ja luvan mukainen toiminta on selkeämmin

viranomaisen valvonnassa. Toisaalta viranomaisen ei tulisi myöskään myöntää lupia vastoin maanomistajan tahtoa. Malminetsintäluvasta on perittävä vähintäänkin lupakäsittelyyn kuluvan työajan hinta.

Lakiesityksessä ei ehdoteta erillisen intressivertailusäännöksen käyttöönottoa. Katsomme, että intressivertailu tulisi sisällyttää osaksi uutta lakia. Intressivertailu tulisi toteuttaa siten, että siinä huomioitaisiin a) vaikutukset ihmisten terveyteen, b) yleiseen turvallisuuteen, c) elinkeinotoimintaan, d) luontoon, e) maisemaan, f) muihin ympäristövaikutuksiin, g) kaivostoiminnan tarpeellisuus teknologisen kehityksen näkökulmasta sekä h) malmien kierrätys ja kierrätyksen kehitys.

Huomautamme, että nykyään malminetsintäluvaa myöntävä Tukes ei ole kohtien a-h tapauksissa oikea asiantuntijaelin.

Katsomme, että malminetsintäluvaa edellytyksenä tulisi huomioida myös muut kuin merkittävät haitat yleiselle turvallisuudelle, ympäristölle ja ihmisten terveydelle. ”Merkittävä” voidaan tulkita viittaavan merkityksellisen lisäksi esimerkiksi huomattavaksi. Käsitteellisesti on hyvin eri asia, jos lupaviranomainen tulkitsee asukkaille tai ympäristölle merkityksellisten haittojen sijaan merkittävän vain huomattavaksi haitaksi. Se, että intressivertailu on vesilaisissa, ei mitenkään estä sen käyttöä myös muissa kohdissa.

Intressivertailussa tulisi tarkastella eri aineiden raaka-ainetarpeita tulevaisuuden teknologisen kehityksen valossa. Esimerkiksi hopeaa käytettiin vielä 1970-luvulla valokuvauksessa, röntgenkuviissa yms. ja sen ennustettiin loppuvan muutamassa vuodessa, mikä nykytiedon valossa oli virheellinen uskomus. Julkisessa keskustelussa viitataan nikkelin ja koboltin tarpeeseen akkuteollisuuden mahdollistamiseksi, mutta ruumiimme biologiset akut toimivat ilman nikkeliä ja kobolttia – kuten myös viimeisimmät sähköautojen akut. Intressivertailussa tulisi selvittää raaka-aineiden tarve kaivoksen mahdollisena toiminta-aikana ja kierrätys huomioiden paljon senkin jälkeen, joka on yleensä vuosikymmenten päässä malminetsintävaiheesta.

Kaivoslupaa ajatellen kaivoshankkeen aikajänteen on oltava pidempi kuin vastuissa mainittu 30 vuotta (tarkemmin kohta 5), sillä kaivostoiminnalle vaihtoehtoinen maankäyttömuoto voi hyvin olla vaikka elintarviketuotanto, jota on harjoitettu tuhannet vuodet ja on vaikea kuvitella tämän tarpeen loppuvan.

2. **Kaivostoiminta ja malminetsintä tulee kieltää kaikilla luonnonsuojelualueilla**

Lakiesityksessä malminetsintä lupa voitaisiin antaa jopa luonnonsuojelualueilla, mitä ei voi pitää tarkoituksenmukaisena. Jo malminetsintävaihe voi aiheuttaa vahinkoa suojelualueiden herkälle luonnolle. Lisäksi malminetsintä luonnonsuojelualueella tuottaa helposti paineen suojelualueiden mitätöintiin. Menettely, jossa kaivostoimintaan hyödynnettävät suojelualueet korvataan toisilla, ei ole lähtökohtaisesti kestävä, sillä ainutlaatuiset luontoarvot eivät ole korvattavissa. Laki pitäisi kirjoittaa siten, että **kaikki** luonnonsuojelualueet jäisivät edelleen suojeluun: siis myös yksityiset luonnonsuojelualueet. Näiden kaikkien luonnonsuojelualueiden ympärille on jätettävä myös riittävä suoja-alue, sillä usein maanomistus määrää nykyisen suojelualueen rajat, mutta suojelutarpeinen luonto jatkuu rajan ei-suojellulle puolellekin.

Kaivostoimintaan tähtäävä malminetsintä tulisi kieltää siis kaikilla luonnonsuojelualueilla sisältäen UNESCO:n Maailmanperintökohteet ja Biosfäärit sekä kaikki Natura-alueet ja valtion ja yksityisten suojelualueet ja edelleen erämaa-alueet, maisema-alueet, valtion retkeilyalueet, geopark-alueet. Malminetsintää ja kaivostoimintaa ei tulisi harjoittaa myöskään saamelaisten kotiseutualueilla, sillä heidän porotaloutensa ja muut luontaiselinkeinot voivat vaarantua kaivoshankkeista. Kaivostoiminnalle RAJAT-kansalaisaloite vaatii saamelaisten kotiseutualueen poistamista malminetsinnältä ja kaivostoiminnalta. Mekin katsomme kansalaisaloitteen linjauksen olevan välttämättömiä alkuperäiskansojen oikeuksien turvaamiseksi. Näiden kieltojen pitää koskea myös etsintävaiheessa olevia alueita.

3. Lupamaksut ja lupapolitiikka

Lakiesitys lyhentää malminetsinnän varaukset vuoteen. Varauspäätöksen käsittelystä olisi perittävä vähintäänkin siihen kuuluva viranhaltioiden työajan hinta, kuten jo edellä mainittiin. Sen ensimmäinen erä on laskutettava ennen kuin etsintälupaa edes aloitetaan käsitellä, ja myöhemmät tarpeen vaatiessa.

Varaukseen tulee lisäksi kertaluonteinen varausmaksu, joka on kuitenkin ainoastaan 1 euro/hehtaari, mikä on summana riittämätön korvaamaan kaikissa tapauksissa edes perimiskuluja. Maksua on perusteltu sillä, että sen on ajateltu pienentävän varausalueiden kokoa, mutta malminetsinnän muihin kuluihin verrattuna kustannus on käytännössä merkityksetön toimiakseen ohjaavana mekanismina. Pidämme parempana tapana rajoittaa varausalueen kokoa lakiin kirjattua varausalueen enimmäiskokoa. Enimmäiskokoa ei tulisi pystyä kiertämään tekemällä vierekkäisiä varauksia. On syytä huomata, että jo pelkkä varaus aiheuttaa maanomistajalle ja rajanaapureille epävarmuutta. Siksi varaajalle on määrättävä velvollisuus tiedottaa maanomistajille jo varausilmoituksen jättämisestä. Varauksista pitää kuuluttaa ja siinä tehtävien viranomaispäätösten pitää olla valituskelpoisia. Jos luvasta valitetaan, varauksen saa tehdä vasta, kun päätöksellä on lainvoima.

Itse kaivoslupaan tulee saattaa vuosittainen lupamaksu, jonka maksu tulee jakaa maanomistajan, muiden valitusoikeudellisten, kunnan ja valtion kesken. Siitä Tukesille voidaan osoittaa osuus, joka on käytetty selvään virkatyöhön ja se voidaan laskuttaa tehtyjen tuntien mukaan. Kaivoslupan lupamaksun on oltava niin suuri, että se on samaa tasoa kuin mitä muista maankäyttömuodoista saataisiin tai mitä olisi käypä maanvuokra. Itse louhinnasta pitää periä kokonaislouhinnan perusteella, eikä vain malmikiven tai pelkän malmin perusteella, sillä sivukivetkin voivat rasittaa ympäristöä ja vaikuttaa kaikkiin intressivertailun osa-aloihin (kohta 1).

Korostamme kunnan päätäntävällän ensisijaisuutta kaivoslupaa koskevissa päätöksissä. Kunnalla on oltava selvä kaavoitusoikeus. Kunnalla voi olla etukäteissuunnitelmia kaavoittaa tiettyjä alueita pysyviksi tai vapaa-ajan asunnoiksi, jolloin myös näiden alueiden vieressä oleva kaivos tai pelkkä malminetsintälupa loukkaisivat kunnan tai sen asukkaiden oikeuksia. Tosiasiallista päätäntävaltaa tulee olla kunnan viranhaltijoilla sekä ympäristöön että elinkeinotoimintaan liittyvissä kysymyksissä, sillä kunnilla on näissä kysymyksissä merkittävästi parempi paikallistuntemus ja -osaaminen kuin Tukesilla. **Asiasta on tuore esimerkki joulukuulta 2021, kun Tukes myönsi etsintäluvan Leppävirran Kotalahteen vastoin Leppävirran kunnanhallituksen lausuntoa.** Etsintälupa tuli vain noin kolmen viikon sisällä, joten syvällistä pohdintaa ja asiantuntijoita tuskin oli käytetty.

On huomattava, että vesivaikutukset sekä liikenne-, melu-, pöly-, värinä- ja hajuhaitat voivat heikentää merkittävästi kaivosten lähellä asuvien ihmisten hyvinvointia ja alueen muiden elinkeinojen (esimerkiksi matkailu) toimintamahdollisuuksia. Kaivostoiminnan on kunnioitettava lähialueen asukkaiden ohella myös alueen virkistystoimintaa ja muita elinkeinoja. Vaikutukset voivat ulottua jopa valtiorajojen yli satojen kilometrien päähän. Joillekin alueille kaivostoiminta ei sovi ollenkaan. Kunnalla tulee olla selkeä veto-oikeus kaivoslupaprosesseissa. Lisäksi suunnitellun hankkeen vaikutusalueella olevat ympäryskunnat eivät saa joutua kaivosten kuormitusten kärsijöiksi.

Aidossa kansalaisyhteiskunnan tässä asiassa ei poikkeuslupamahdollisuutta pitäisi olla tai poikkeuslupa pitäisi hakea maan hallitukselta julkisen keskustelun jälkeen. Nämä vaikutusmahdollisuudet täytyy kirjata selkeästi lakiin.

Päätöksenteossa tulee huomioida ylimaakunnallisuus ja mahdollisuus vaikuttaa välillisten haittojen estämiseksi. Vesivaikutukset voivat olla kielteisiä huomioiden esimerkiksi vesipuitedirektiivi ja Weser-päätös sekä se, että vesistömmet ovat tyypillisesti pitkiä reittivesistöjä. Esimerkiksi Terrafamen vesistövaikutukset (ja myös sen ilmapäästöt) ulottuvat naapurimaakuntaan Pohjois-Savoon.

Hallituksen esityksessä kaivoslaiksi kunnan vastustaminen voisi nykyisessä lakiversiossa perustua vain **malminetsinnän suoriin**, olennaisiin vaikutuksiin, mutta ei edes suunnitellun **kaivostoiminnan** vaikutuksiin, mikä ei ole demokratian ja perusoikeuksien kannalta kestävä. Kunnilla on oltava oikea mahdollisuus vaikuttaa malminetsinnän kaikkiin lupaprosesseihin.

Monivuotiset ilman paikallisten hyväksyntää jatkuvat malminetsintäluvat aiheuttavat merkittäviä haittoja ja varsinkin mainehaittoja. Ne voivat esimerkiksi tuhota alueen matkailuelinkeinot, sillä jo malminetsinnän tuottama epävarmuus hidastaa ja estää investointipäätöksiä. Asetelma on sekä kuntatalouden että kansantalouden kannalta ongelmallinen, sillä matkailu usein työllistää kotimaassa paljon enemmän ihmisiä kuin kaivosteollisuus.

Myös olemassa olevien kaivosten toiminta tulee voida keskeyttää toiminnan aiheuttaessa ennakoimattomia ongelmia. Lakiin on kirjoitettava pykälät, joilla voidaan lopettaa ja ainakin keskeyttää toiminta kaivoksella, joka ei pysty noudattamaan lupaehtojaan.

4. Maanomistajien vaikutusmahdollisuudet lupaprosesseissa

Maanomistajilta pitää olla aito lupa jo ensimmäiselle etsintäluvalle ja **viranomaisten** (ei kaivostoimijan) on varmistettava, että maanomistaja ymmärtää tämän luvan merkityksen. Tässä on ajateltava sitä, että malminetsijän tai kaivostoiminnan harjoittajan on saatava neuvontaa (pykäläehdotus 30), mutta vastaavaa neuvontaa pitää tarjota myös maanomistajille ja naapureille, joiden elämään hanke voi vaikuttaa. Lupien on katettava koko hankkeen vaikutusalue. Kirjallinen lupa olisi myös malminetsijän etu, koska se poistaisi osaltaan epävarmuutta malminetsinnän jatkosta jo ennen seuraavaa etsintälupaprosessia.

Kaivoslakiluonnoksen mukaan jatkossa maanomistajilla, jotka omistavat vähintään puolet malminetsintäalueen pinta-alan kiinteistöistä, olisi mahdollisuus kieltää malminetsintäluvan voimassaolon jatkaminen 10 vuoden jälkeen. Tämä tarkoittaa, että suurmaanomistajat (valtio, metsäyhtiöt, sijoitusrahastot) saavat suuremman päätösvallan kuin alueella asuvat pienmaanomistajat. Suostumusta pitäisi edellyttää jokaiselta maanomistajalta erikseen. Luonnoksen

mukaan maanomistajien suostumuksesta voitaisiin kuitenkin poiketa valtioneuvoston päätöksellä, mikä ei takaa maanomistajien oikeuksia. Mainittu 10 vuotta on myös niin pitkä aika, että malminetsijän on voitava sinä aikana tehdä päätös seuraavasta vaiheesta.

Maanomistajien antamien lupien pitäisi siis olla perusedellytys luvan saamiselle jo heti ensimmäisessä malminetsintälupa-prosessissa – ei vasta 10 vuoden malminetsintäprosessin jälkeen, kuten nyt kaivoslain luonnoksessa ehdotetaan. Malminetsintäluvan jatkaminen valtioneuvoston päätöksellä tilanteissa, joissa maanomistajat sitä vastustavat, olisivat myös alttiita kansainvälisille investointisopimusten mukaisille kanteille Suomea vastaan, joten se olisi Suomen valtion etujen vastainen.

5. Kaivosten jäteasiat ja vakuudet ja vastuut

Kaivosten jätteet voivat vaikuttaa hyvin pitkiä aikoja. Tämä koskee erityisesti meillä tavallisia sulfidisia malmeja, joiden sulfidi hapettuu mikrobiologisesti hapen avulla sulfaatiksi, joka rikkihapon anioniosana aiheuttaa happamuutta. Syntynyt sulfaatti pelkistyy sulfidiksi vesistöjen pohjalla ja muissa vähähappisissa paikoissa. Sulfaattia pelkistävästä bakteereista monet muuttavat samalla epäorgaanista elohopeaa metyylielohopeaksi, joka kulkeutuu paremmin eliöihin ja on ihmiselle ja eliöille myrkyllisempää.

Elohopean myrkyllisyys (kuolemia, halvaantumisia, hermovaurioita yms.) opittiin tuntemaan minamata- tautina. Tapauksen seurauksena monet valtiot ja kansainväliset organisaatiot (WHO, FAO, EU:n elintarviketurvallisuusvirasto yms.) ovat tehneet ja tekevät jatkuvasti tieteellistä työtä elohopean ja metyylielohopean myrkyllisyyden kanssa. Täten kalojen elohopeapitoisuudelle on asetettu kansainväliset rajat (0,5 mg/kg ja poikkeuksena hauelle yms. 1 mg/kg). Liika elohopea mm. Terrafamen alapuolen järvien kaloissa estää kalakaupan. Kansainvälisessä kaupassa este ei poistu, vaikka Suomen viranomaiset laskevat täysin virheellisesti kalojen pitoisuuden kalojen elohopean keskiarvon keskiarvosta eivätkä painotetusta keskiarvosta, joka kalatuotteissa tulee esille. He eivät edes huomioi mittausepävarmuutta, joten ulkomaankaupasta ei kannata haaveilla. Kalastajien ja vesialueiden oikeusturvaa loukataan tässä.

Tieteellisessä kirjallisuudessa ehkä tunnetuin esimerkiksi kaivoksesta ja sen sivukivistä tulevista sulfaatti- ja raskasmetallikuormituksista on Espanjan Andalusiasta. Siellä Rio Tinto -jokeen tulee edelleen niin paljon päästöjä, että tässä joessa ei ole kaloja. Siellä kaivannaisteollisuutta on harjoitettu eri otteissa ilmeisesti noin 4800 vuotta. Rio Tinto -joki laskee Huelvan kaupungin kohdalla Atlantin Cadizin lahteen, jonka sedimentistä on osoitettu 4500 vuotta vanhoja saastevalumia ja uudempia saasteita – osa peräisin antiikin karthagolaisten sekä roomalaisten ja osa viimeisten satojen vuosien kaivoksista (Olias, M. & Nieto, J.M. 2015. Background conditions and mining pollution throughout history in the Rio Tinto (SW Spain) Environments 2:295-316. doi:10.3390/environments2030295). Julkaisu on ilmainen lukijalle. Meren sedimentin 4500 vuoden takaiset raskasmetallien pitoisuudet ovat noin 100-kertaisia taustaan nähden.

Lähempi esimerkki on Ruotsista Gladhammerin kaivoksesta, joka toimi noin 900 vuotta ja lopetti toimintansa 1800-luvun lopulla. Tässäkään saastuttaja ei maksa mitään, vaan Ruotsin valtio. Se on jälkihoitona maksanut ainakin 52 miljoonaa kruunua (Gruvavfall. Ekonomiska risker för staten. Riksrevisionen RIR2015:20 Riksdagens Internettryckeri, Stockholm <https://www.riksrevisionen.se/rapporter/granskningsrapporter/2015/gruvavfall---ekonomiska-risker->

[for-staten.html](#)). Kaivoksen saastevesiä virtaa yhä edelleen Tjurbosjön-järveen eli jälkihoito maksaa lisää joka vuosi.

Nämä molemmat esimerkit osoittavat selvästi, että jälkihoitokuluina 30 vuotta on aivan liian lyhyt aika ja kyse on hyvin pitkäaikaisista taloudellisista sekä ympäristö- ja sosiaalisista vaikutuksista. Kaivoslupaa myönnettäessä ja kaivosta kaavoitettaessa on täten tarkoin huomioitava niin yleiset kuin yksityiset edut. Arvioitsijoilla on oltava tässä hyvä ja monipuolinen osaaminen, sillä kaivokset ja niiden jätevedet eivät saa pilata vesistöjä tai vaikuttaa **merkittävästi** vesistöjen tai vesieliöstöjen luonnontilaan. Tässä merkitsevyyden ohessa on myös huomioitava aikaskaala.

Kaivosten ympäristölupien on oltava niin tiukkoja, että pilaaminen vältetään ja suljettujen kiertojen on oltava tavoitteena. Myös prosessivedet tulee peittää alueella liikkuvan eliöstön (myös hyönteiset ja linnut) suojelemiseksi. Kaivostoimijoiden on itse jatkuvasti tarkastettava, että vuotoja ei ole ja heillä on oltava jatkuva valmius torjua vuotoja. Ympäristöön saattaa tulla hyvin monia alkuaineita, joista osasta vaarallisuus tunnetaan puutteellisesti ja niiden yhteisvaikutukset vielä huonommin. Osan analyysit ovat hankalia kuten mm. edellä mainitun metyylielohopean, joten niitä ei tutkita nykyisissä velvoitetutkimuksissa.

Kaivoslain osalta kaivoslain vakuuksien on katettava kaikki toiminnot mukaan lukien louhoksien tai kaivosonnettomuuksien ja ympäristövahinkojen pilaamat vedet. Kaivosonnettomuudet ja ympäristövahingot täytyy huomioida myös yleisen turvallisuuden kannalta. Jos vakuudet eivät ole kunnossa, vielä vanhakin kaivos voi aiheuttaa miljoonien eurojen laskut, kuten Ruotsin valtiolle tulee Glashammarin kaivoksesta ja ilmeisesti Suomen valtiolle Leppävirran Särkiniemen kaivoksesta. Täten toiminnanharjoittajan tulee asettaa sulkemiskuluihin **riittävä vakuus**. Vakuussummat on laskettava niin, että veronmaksajat eivät joudu maksamaan kaivosten jälkihoitoa ja alueen ennallistamista. Jälkihoito erityisesti radioaktiivisten kaivosjätteiden osalta on suunniteltava tuhansien vuosien aikajänteellä.

Korvauksia varten ympäristövaikutukset tulee selvittää ensisijaisesti ympäristöluvalla ja toissijaisesti parantamalla nykyisien kaivos- ja malminetsintälupamenettelyjen selvityselvoitteita. Korvaukset on saatava ympäristövaikutusten ja yleisten ja yksityisten etujen selvitysten perusteella. Korvaukset on saatava koko toiminnan vaikutusalueelle mukaan lukien myös naapureiden oikeudet, ei vain kaivoslain oikeuden alueelle.

Kaivoslakia luvattiin hallitusohjelmassa vahvistaa, mutta luonnoksesta löytyy heikennyksiä. Mm. vakuuspykälän 108 kaventaminen lueteltuihin suppeisiin toimiin uhkaa poistaa pykälän tarkoituksena olleen vakuuksien ristiinkäytön ympäristönsuojelulain vakuuksista puuttuvien toimenpiteiden hyväksi. Ympäristöministeriö selvittää ympäristönsuojelulain vakuuksien puutteita mm. koskien louhoksien vesiä. Ilmeisiä puutteita on myös ympäristövahingoista, sillä pilaantumisen ja turvallisuuskorjausten vakuudet puuttuvat. Puutteet ovat suuremmat, jos vahinko ei aiheudu jätealueilta vaan jostakin muualta, minne kaivosvaikutus ulottuu.

Maanomistajien suostumusta koskevan pykälän viimeisestä momentista löytyy kirjaus, joka merkitsee heikennystä maanomistajien vaikutusmahdollisuuksiin. Kirjauksen mukaan malminetsinnän jatkolupa voitaisiin myöntää **erittäin tärkeän yleisen edun** nimissä valtioneuvoston puollolla silloinkin, kun maanomistajien suostumus puuttuu. Yleisen edun piiriin voitaisiin jopa laskea muutaman vuoden paikalliset työllisyysvaikutukset – kun vastapuolella voi olla satojen vuosien elintarviketuotanto.

Kirjaus avaa mahdollisuuden Suomen kanssa samojen investointisuojausopimusten piirissä oleville yhtiöille haastaa valtio välimiesoikeuteen. Kansainvälinen malminetsintäyhtiö voisi kirjaukseen sisältyvän poikkeuksen perusteella vaatia valtioneuvostoa myöntämään luvan etsinnälle lyhytaikaisten työllisyysvaikutusten perusteella tai ainakin kiristää valtioneuvostoa, jos valtioneuvosto ei myönnä puolta.

Tämä lakiluonnos jättää takaportin kansainvälisille malminetsintäyhtiöille haastaa Suomen valtio välimiestuomioistuimeen. Esimerkiksi Ruotsista löytyy ennakkotapaus vastaavasta tilanteesta, jossa malminetsintään liittyvä korvausvaadesumma nousi miljardeihin. Yhtiö vaati Ruotsin valtiolta Energy Charter Treaty-sopimuksen investointisuojaan vedoten noin 1,69 miljardin euron suuruisia korvauksia. Myös Suomi on allekirjoittanut kyseisen sopimuksen, joten Suomen oman edun mukaista olisi korjata tämä kohta.

Kuopiossa ja Siilinjärvellä 12.4.2022

Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry Helvi Heinonen-Tanski. puh. joht	Jaana Hiltunen sihteeri
---	----------------------------

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry Ari Kekäläinen puh.joht.	Tapio Osala sihteeri
---	-------------------------

Suomen luonnonsuojeluliiton Siilinjärven yhdistys ry Maarit Janhunen puh. joht.	Toni Juvonen sihteeri
---	--------------------------

Nilsiän Reitin Suojeluyhdistys ry Raimo Timonen puh. joht.	Jaakko Haverinen sihteeri
--	------------------------------